

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Današnji list smo poslali tudi še vsem tistim naročnikom, kateri so še za nazaj zaostali z naročnino. — Nadaljne številke bomo pa pošiljali le vsem onim, kateri so za preteklo leto svojo naročnino poravnali ali so pa nam vsaj naznanili, da bodo zaostanek v kratkem poravnali, ter seveda vsem onim, kateri so nam naročnino že za leto 1907 vposlali. Naročnina ostane 2 K na leto.

GOSPODARSTVO.

Pridelovanje kuhinjske zelenjave v okolici Novega mesta.

V „Dolenjskih Novicah“ je bilo že pred leti enkrat potoženo, da se v Novem mestu, osobito v zimskem času, kaj malo kuhinjske zelenjave na trg prinese. Danes čez toliko let ni temu še nič boljši. Pisec teh vrstic podal se je 13. t. m., ko je bila v Novem mestu sejmica, na trg, da bi se prepričal, kake in koliko kuhinjske zelenjave se tam meščanom nudi. No, in kaj je našel? Krompirja, korenja, podzemeljske kolerabe zadosti, petršiljevih korenin in hrena, tudi še nekaj, zelnatih glav že izginljivo malo, družega pa kar — nič. Primerno tako majhni ponudbi, je zelenjava seveda tudi jako draga. Ena zelnata glava stane n. pr. 16 helerjev, kilogram radiča, to pa ne na trgu, ampak v prodajalnici 1 K 4 h, glava vohrovta, to pa tudi le v prodajalnici, 24 helerjev. In Bog! da se še po takih cenah kaj dobi! Ker ni v Novem mestu večjih vrtov, v katerih bi se nabajali posebni večji zelenjadni vrtnarji, kateri bi se v veliki meri s pridelovanjem kuhinjske zelenjave ukvarjali — kakor n. pr. v Ljubljani — in ker ni tudi v bližini, razun na Grmu, takih vrtov, kazalo bi pač, da bi se že vendar kmetijski posestniki novomeške okolice pridelovanja kuhinjske zelenjave, in sicer posebno zimske, ker letne ne primanjkuje tako silno, polotili. Kako lahko bi ne bilo novomeški zelenjadni trg v zimskem času z zadostno množino vohrovta, nadzemeljske kolerabe, radiča, pora itd., preskrbovati.

S tem vstreženo bi bilo jako Novomeščanom, ker bi si zelenjavo lahko po sprejetnih cenah kupovali; s tem vstreženo bi bilo pa tudi vsem tistim, kateri bi se pridelovanja zelenjave v okolici polotili; ker bi se jim s tem nov vir gospodarskega dohodka odprl. Da, z ozirom na prihodnost Novega mesta, to je z ozirom na železnično spojitve tega z južnimi kraji, postalo bi še celo čisto mogoče, da bi se gotove kuhinjske rastline, katere v tukajšnjem podnebju izborna vspevajo, v južnejšem, kakor v Istri, Dalmaciji pa ne, tukaj pridelovale v veliki množini, ter v južnejša mesta izpeljevale. K takim rastlinam pripada v prvi vrsti zelena, potem hren, zelje, fižol itd. Neutajljivo je gotovo, da leži v veliko večjem pridelovanju

kuhinjske zelenjave v najbližji okolici Novega mesta neka gotovo boljša gospodarska prihodnost kmetovalcev, in zato je pač jako želeti, da se v tem oziru potrebno gibanje prej ko prej prične. Seveda se s samimi članki v „Dol. Novicah“ ali v katerem drugem časniku nič dosegle ne bode, kajti, žali Bog! da naši kmetijski gospodarji kaj malo časnikov čitajo, in da še manj v njih nahajajočih se naukov in nasvetov posnemljejo. Članek se prečita, potem pa časnik kam vrže, to je, osoda kmetijskih časniških podukov. Tukaj treba pač žive besede in praktičnega zgleda. In zato stavi pisec teh vrstic do gospoda predstojnika kmetijske podružnice novomeške prošnjo, da izvoli sklicati zdaj v zimskem času, kako nedeljo popoldan, shod kmetovalcev novomeške okolice v Novomestu ali Kandijo v to svrhu, da jih strokovnjak o stvari podučí, ter za njo vname. Seveda je potrebno potem tudi še to, da ostane dotični strokovnjak s tistimi kmetovalci, kateri se bodo dali za stvar pridobiti, tudi v vedni poznejši dotiki, da jim gre tudi v praktičnem izvrševanju dela na roko, kajti sama beseda je navadno, žali Bog, tudi rada jalova.

—1—

Koliko je nesla kmetija v pretečenem letu?

To je vprašanje, ki ni samo zanimivo za vsakega gospodarja, ampak ki je tudi potrebno in na katero bi moral točno odgovoriti vsak, komur je resnično ležeče na napredku svojega gospodarstva. Vsak gospodar bi moral konci leta vedeti, za koliko je na boljšem ozir. na slabšem, kateri dohodki so se mu v pretečenem letu povzdignili in v katerem delu premoženja se je vrednost povzdignila. Kakor trgovec, tako nekako bi moral tudi kmetijski gospodar vsako leto napravljati račun o tem, koliko ima pri svoji kmetiji čistega dohodka ali z drugimi besedami rečeno, kako se mu kmetija izplačuje.

Naši gospodarji pa tega ne delajo. Glavni vzrok tiči v tem, ker nič ne zapisujejo, ne dohodkov ne stroškov. Zato tudi takih računov napravljati ne morejo. Vse, kar store, je to, da presodijo le v obče, ali se je premoženje kaj izboljšalo ali ne. To pa ni zadosti! Če ni drugače mogoče — recimo zaradi tega, ker sploh ne znamo zapisovati naših dohodkov in stroškov — storimo v takih okoliščinah saj to, da konci vsakega leta pregledamo nekoliko natančneje naše premoženjske razmere in da pri tej priliki precenimo zlasti naše pridelke in našo živino. Ko bi se na ta način premoženje vsako leto precenilo in potem vrednost njegova od leta do leta med seboj primerjala, pa bi se lahko dognalo, za koliko smo od enega leta do drugega na boljšem ozir. na slabšem. Pri tej cennitvi je glavna stvar, da se poleg gotovine, ki nam je ostala konci leta, in pa poleg naših dolgov pregleda kakor rečeno vrednost pridelkov (vina, žita) in vrednost ži-

vine. To pa zaradi tega, ker se prav v teh delih gospodarskega premoženja vrednost od leta do leta naprej in najbolj izpremeni. Tiste dele premoženja pa, ki se tekom leta navadno nič ne izpremene, kakor zemljišča, poslopja in orodje, kaže pa prezreti, da je ves račun enostavnejši. Seveda so tudi tukaj izjeme. Če si nakupil kak dragocen stroj ali če si kaj večjega zidal ali kako zemljišče na novo kupil, moraš seveda vse to primerno vpoštevati, ker se s temi stroški povzdigne vrednost drugega premoženja. Denar smo sicer izdali, ali vrednost njegova je ostala v tem slučaju v večji vrednosti zemljišč ozir. poslopja in orodja, kar se mora vse vpoštevati.

Ako bomo na ta način pregledovali in precenili naše premoženjske razmere od leta do leta in jih med seboj primerjali, bomo brez posebnega knjigovodstva lahko in dosti natančno izvedli, pri čem da smo in koliko je nesla kmetija v pretečenem letu.

—r—

Dolenjska transversalna železnica in zveza Trebnje-Sevnica.

Pri razpravi o dolenjsko-dalmatinski železnici je spregovoril poslanec dr. Šusteršič tudi o dolenjski transversalni železnici, ki bi imela iti od Brežic skoz Kostanjevico v Novo mesto ter od tukaj po krški dolini mimo Žužemberka na Dobropolje, a od tam dalje na Štanjel na državno železnico Gorica-Trst. Ta železnica se bode gotovo v kratkem zidala, ker je strateškega pomena, a ko se zveže še z železnico Brežice-Purklja, katera se tudi že snuje, potem bo zvezan lep kos slovenske zemlje od Drave do Jadranskega morja. Po izjavi poslanca dr. Žitnika je zagotovljena železniška zveza Štanjel-Postojna, mimo Čirknice skoz Bloke do Vidma pri Dobropoljah, a od tukaj do Žaline ali Višnjegore. Za to zvezo je zavzeto vojno ministerstvo ter se gotovo sezida v najkrajšem času. Zidanje te proge bi gotovo jako pospešilo osnutek omenjene transversalne železnice od Brežic pa do Dobropolj skoz Novo mesto. Proga od Straže, sedanje skrajne točke dolenjske železnice, pa bi morala biti izpeljana do Gorenje Krke ter od tukaj na Dobropolje, a ne že od Žužemberka.

V krški dolini je bila nekdanj cvetoča obrt v Dvoru, Žužemberku in Zagradcu, kjer leže dandanes le porušeni plavži in tvornice, kakor je to dobro opisano v 293. številu „Slovenca“ od 19. dec. l. 1907. Zato naj bi se zvezala ta transversalna železnica s progo Štanjel-Videm pri Gorenji Krki, a ne pri Dobropoljah, a proga Štanjel-Videm pri Trebnjem in ne pri Višnji gori. Z zvezo z omenjeno progo pri Trebnjem dobimo tako drugo še kračjo transversalno železniško zvezo Štanjel-Videm-Gorenja-Krka-Trebnje-Sevnica. Znano je, da se odpre še to spomlad železnica Trebnje-Šent-Janž. Ta železnica je zidana normalnotirno. Izvedena je do premogovnika v Šent-Janžu. Od Dula, kjer se zavije železnica v premogovnik, do Sevnice je pa le še nekoliko kilometrov po dolini ob Mirni. Edina večja zapreka za priključek pri Sevnici na progo Zidani most-Zagreb bi bil most čez Savo. Po tej progi bi bila zvezana i Ljubljana i Trst, po najkrajši progi z Zidanim mostom. A ker se kopa ob tej progi ne samo premog, nego bi se mogli obnoviti železni rudniki v mokronoškem in šentruperskem kraju, kar bi povzdignilo iznovi železno obrt v krški dolini, je vsekakor vredno razmišljati, ne bi li bila zveza proge Štanjel-Videm koristnejša pri Trebnjem nego li pri Višnji gori. A ko se podržavi dolenjska železnica Ljubljana-Novomesto, kadar se izpelje do hrvaške

meje, potem ne bode tudi nobene zapreke več pri podaljšanju železnice od Dula do Sevnice glede deželnih financ. Naj bi tedaj naši poslanci tudi to važno vprašanje spravili na dnevni red ter ga rešili povoljno za našo do zdaj tako zanemarjeno dolenjsko stran. Če je država do zdaj trošila po navadi milijone na severne in srednje kraje, naj se tudi slednjič stori kaj za jug, ki je za državo največega pomena. Nadjamo se od naših poslancev, da bodo tudi v bodoče branili naše koristi ter dosegli to, kar je do zdaj država zanemarila v naših južnih krajih.

Politični pregled.

Za deželnozborske volitve, katere se prično z volitvijo kmetskih občin 21. februarja prirejajo se po vseh krajih naše dežele shodi, katerih smoter je, postaviti kandidate za te volitve. Vsled tega se je pričelo tudi kaj živahno društveno življenje. Pri volitvah paziti ima vsak volilec posebno na to, da pride v volilni imenik, ker bi bilo vsako prepozno briganje zato brezuspešno.

Zakon o belokranjski železnici je cesar sankcioniral.

Državni zbor prične zopet delovati 17. marca in bode deloval do 11. aprila, ko gre na velikonočne počitnice, nato pa se snide zopet 17. aprila in zboruje do konca junija, nakar prične zborovati deželni zbori. — Državnozborski poslanci se odpeljejo na morje, da si ogledajo naše vojno brodovje. Gospodje jih hočejo s tem pridobiti, da bodo raje dovolili troške za napravo novih bojnih ladij. Treba bo res še mnogo storiti, ker je Avstrija v tem daleč zastala za sosedno Italijo.

Za deželni zbor bo najbrž najhujši boj na Češkem, kjer je mnogo strank med Čehi. Nemci se skušajo zjediniti za te volitve. Postavili bodo skupno 23 kandidatov. Med Čehi pa, zlasti tudi deluje češka katoliška stranka, ki bo povsod postavila kandidate, kjer ima količkaj upanja na zmago.

Naši ljubi Mažari si prizadevajo in se nadejajo, da dobé večja dovoljenja v armadi. Najraje bi, da se naša armada loči v avstrijsko in ogrsko. Mislimo, da se to ne bode zgodilo, ker bi bilo brezdvomno v škodo Avstriji.

Hrvatom so dali Mažari novega bana barona Raucha. Malo je upanja, da bi bil boljši od prejšnjega, še manj pa, da bi on pomiril deželo, ki toliko trpi od svojih zavezanih sosedov Ogrov, največ po krivdi svojih lastnih sinov.

Francozi so zaplenili vse cerkveno premoženje, upajoč, da dobi država eno milijardo — 1000 milijonov. Pa kaj se je pokazalo? Dobili niso nič, ker se je vse prišlo globocih žepov advokatov in družih visocih gospodov. Da, ukradeni blago nima teka.

Severna Amerika in Japonska se vedno nekako pisano gledata. Sreča je, da deželi loči najširše morje naše zemlje, ker sicer bi si najbrž v kratkem skočili v lase.

V Maroku so odstavili sultana Abd el Aziza ter izvolili Mulej Hafida. Od tega zahtevajo, naj odpravi vse evropske policaje, prepové Evropecem umešavati se v maroške zadeve, se zveže s Turčijo i. t. d. No, malo premajhni so Maročani, da bi jih evropske velevlasti poslušale.

V Mukdenu se je osnovala nova divizija kitajskih čet. Sedaj se nahajajo v Mandžuriji 2 novi diviziji in okolu 20.000 mož starih kitajskih čet. En kitajski polk je bil odposlan proti pokrajini Kinčav. Kolikor je možno razvideti, ne popusti Japonska v vprašanju Kinčava. Rusija si prizadeva, da napravi v Harbinu trgovsko središče v Mandžuriji.

LISTEK.

Zgradba nove župne cerkve v Prečni.

II.

Zanimivo je za vsacega in tudi podučljivo za tiste, ki bi nameravali na enak način zidati cerkveno stavbo, vpogledati v knjigo dohodkov in stroškov, kako lepo vrste se prostovoljni prispevki najraznovrstnejših dobrotnikov od 18. julija leta 1894, ko sem vpisal prvi dar.

Med prvimi darovalci sta zabilježena bratec in sestra, šolska otroka, ki sta prinesla vsak svoj birmanski dar po jeden goldinar, lepše ga res nista mogla naložiti; v spodbudo drugim sem to tudi na leci povedal. Prav je imela sestra, da je to svoje malo imetje prav z otroškim srcem Bogu darovala, saj dolgo ni imela prilike darov donasati, ker je v najlepši dekliški dobi v 18. letu umrla; pri ysedobrem Bogu naj živi mlada duša večno slavo tudi za nedolžni dar. Bratec pa je zrastel v krepkega mladeniča, ki je potem mnogo delal za novo cerkev, in se lansko leto oženil na obsežnem domačem domu. Bog mu ohrani tako dobro srce in ga blagoslovi v novem stanu!

Zgled je dobro vplival; o raznih prilikah so otroci donasali darove, groške, soldke, desetičice, tu in tam tudi kronice. Jožek, imovitega posestnika sinček, je pa dal kar goldinar zato, ker se gre za božjo čast, da se bo cerkev prej gradila. Pred dvema leti je hudo obolel čvrst mladenič, pa Bog mu je dal zopet ljubo zdravje in potem je s prav gorečo vnemo vozil in delal za novo cerkev. Namnoži mu dobrotni Bog na prošnjo sv. Antona trdno zdravje in ohrani mu gorečnost za hišo božjo! Koristna je taka vnema otrocičev, četudi ne nagromadi velike vsote, pa razveseljuje starše, da pogostneje in več prispevajo; in ti mladenčki in deklice bodo zrastli v krepke in delavne mladeniče in dekleta, ki bodo tem raje delali in prispevali za novo cerkev, čem bolj so tega vajeni od svojih nežnih let. In res, mnogobrojna vdeležba mladega sveta pri darovanjih cerkvenih in številne kronice pri velikonočnem izpraševanju so posledica take lepe vneme mladih let. — Pa piše odrasčen mladenič iz daljnih, ptujih pokrajin svojemu župniku domu: „Enkrat sem Vam obljubil: ko bom velik, bom dal pa več za cerkev“; pa pismu priloži nekaj mark, več dolarjev, ali tudi zlat denar. Čast mu bodi! možko je držal resno obljubo mladih let. Po božičnih praznikih pridejo služkinje iz služb na počitnice od blizu in daleč, z dežele in tudi iz mest, k svojim starišem v domačo vas; to so varčne, pridne, nepokvarjene kmečke punce, ki se tudi v ptuji in domači fari, v daljnem mestu zanimajo za novo cerkev, in zato mimogrede obiščejo svojega nekdanjega dušnega pastirja in podajo par kronic v blag namen.

Poglejmo naprej v knjigo. Pride boter v župnišče in poprosi za sv. krst novorojenčku in položi dar za novo cerkev; istotako stori tudi dobra botra.

Predpusten čas je, ženini in neveste se oglašajo za oklice, k poroki pridejo po dovršenih pripravah; da bi jim Bog dal srečo v novem stanu, darujejo za novo cerkev; prijazni prošnji se odzovejo njihovi svatje, starašini in starašinke s primernim darom. Ni ga skoraj ženina ali neveste, da bi se v tako odločilnem času ne spomnil nove cerkve. — Pač, spominjam se jednega, sicer poštenega in bogatega ženina; imel je več tisoč kron dote, mislil sem: tu pade desetak ali vsaj petak. Z veselim srcem ga poprosim, pa o, kako prevrta! Odvrne mi, da ne more dati. Poprosim ga vnovič vsaj za navadni dar, kakor ga da vsak reven ženin. Pa tudi kronice ne da! Skoraj se mi je milo storilo, pa vsejedno sem mu dobro voščil v srcu. Slišal sem pa pozneje, da ni bil zadovoljen v zakonskem stanu, da mu ni šlo po redu in po sreči, ktere je šel iskat pozneje baje daleč od doma po svetu.

Kmaló za njim pride reven ženin, niti hišice nima, niti kake dote po svojih starših, samo to ima, kar z žuljavo roko prisluži. Ta dobra duša da goldinar za novo cerkev. Bog mu bodi vedno dober in srečo mu daj povsod! — Tako je ob ženitovanjih stalni dohodek novi cerkvi, seveda različen po stanu in srcih vdeležencev. Tako je lansko leto pri poroki zaročencev Bojanc-Vintar nova cerkev dobila skupen dar 76 kron 13 vinarjev. Slava!

Taki prostovoljni prispevki so zelo važen vir pri zidanju nove cerkve, treba je gorko vnemo v srcih ljudstva vzbujati, je navduševati, posebno še zato, ker se kaj rad pritepe vmes nasproten glas: Kdaj bo pa to kaj z novo cerkvijo, samo te kronice, ali nekaj goldinarjev, ali par stotakov ali četudi nekaj ti-sočakov, to je vse premalo, iz tega ne bo nikoli nič. Taka beseda je precej poredna, pa še bolj škodljiva, treba jo je temeljito spod-

biti. Izbral sem si zato lep praznik, svečnico. Oznanili smo darovanje za novo cerkev, priporočali mnogobrojno vdeležbo in spodbujali župljane, prispevati sploh, kolikor kdo utrpi, tudi mala darila pridejo prav. Glejte, kako lepe, velike dvofuntne sveče imamo na oltarji, danes smo jih blagoslovili. Odkod so vendar sveče? I, svečar jih je vžil, pa iz česa? Iz čebelnega voska; tega ni on naredil, tudi ne nabral, male božje stvarice, marljive, nevtrudne čebelnice so ga z medom posrkale in nabrale kot nežni pob in rosico pisanih cvetic. Nanesle so ga v panj čebelarju, od tega dobil ga je svečar. Glejte, koliko je cerkvâ na svetu, tudi po več svetih maš se bere po njih na dan, saj je do enega milijona mašnikov v katoliški cerkvi, in večinoma mašujejo na dan. Pri vsaki sv. maši goré čebelnovoščene sveče, vsaj dve, pa tudi štiri, šest, dvanajst in čez, do sto in več pri slovesnih pontifikalnih sv. mašah. To velikansko množino nanesejo pridne, male stvarice, deviške čebelnice. Občudujte resnico: „Z malega raste veliko.“ Pa bi pridni, radodarni, požrtvovalni župljani ne nabavili materijala za novo cerkev, apna, kamna, peska, opeke, i tudi denarja; saj Slovenci imamo ravno lep pregovor: „Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.“ — Veseli obrazi so pričali, da prodira prepričanje v srcih množice, in nova cerkev se je premaknila za dober korak bližje zgradbe. Raje in obilneje so spet prispevali. Na lepe praznike smo imeli zopet darovanja med letom, pri shodih III. reda, na dan prvega sv. obhajila, pri shodu Uršulske bratovščine itd. Vdeležba je bila vedno večja, pa tudi prispevki so se množili.

Tudi pri vsakokratni kolekturi pšenice in ajde so se dobri farmani privadili darovati malo ali večjo merico, ali vsaj po vevnici, sem in tje tudi po merniku. Tako smo nabrali na leto 60, 70, 80 mernikov pšenice in ajde, pa tudi še več, če je bila dobra letina in sreča pri liši. O prispevkih pri spraševanju za velikonočno spoved sem že govoril; kakor so mladeniči in dekleta v predpustnem času darovali, tako in še več so možje in žene v adventnem času.

(Dalje sledi.)

Domače vesti.

(Shod sodalitatis) ss. C. za novomeško dekanijo bude v Mirni peči jutri t. j. 16. t. m. ob navadni uri.

(Biserni jubilej) obhajal je v Brežicah v nedeljo dne 29. dec. bivši ravnatelj novomeške gimnazije, preč. g. P. Bernard Vovk na najslovesnejši način. Ob tej priliki predstavili so se gospodu jubilantu nekdanji njegovi učenci, izmed katerih je gospod notar Josip Rohrman nagovoril jubilanta ter mu izročil dar hvaležnih učencev: lepo rezljano palico, šopek v roke, rožmarinov venec na glavo in krasen, na svilnat baržun bogato z zlatom vezeni rdeč mašni plašč. Ko se je gospod jubilar ginjen zahvalil za toliko udanost, podal se je v slavnostnem sprevodu v cerkev. Pri cerkveni slavnosti, katera je trajala do poldne, imel je slavnostni govor preč. g. p. Konstantin Luser, generalni definitor. Med pridigo podelil je gospod jubilar papežev blagoslov. Pri pridigi, sledeči slovesni sveti maši, asistirali so sami nekdanji učenci bisernika. Cerkveni slavnosti sledil je obed, mej katerim so se vrstile razne prirsne napitnice. Obilica došlih brzozavnih in pismenih pozdravov je najlepši dokaz, kako zelo priljubljen je gospod biseromašnik, kateremu tudi mi kličemo: Na mnoga, zdrava leta!

(Imenovanja.) Gospod Franc Kodermann pri tukajšnjem sodišču imenovan je c. kr. pisarniškim ravnateljem. — Gospod c. kr. oficijal Čechelič Josip, pa je postal nadoficijal. — Gospod Viktor Skubec imenovan je c. kr. vin. adjunktom pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Rudolfovem.

(Poroke.) Poročil se je 11. t. m. v Šmihelu pri Rudolfovem gospod Lavoslav André, c. kr. gimn. učitelj na I. drž. gimnaziji v Ljubljani z gospico Lavoslavo Pureber iz Rudolfovega. — Gospod Teodor Guštin, ravnatelj opekarne Kupjak pri Skradu, rodom Metličan, poročil se je z gospico Elo Ferlič, učiteljico v Metliki, hčerko gospoda c. kr. davkarja Jos. Ferliča v Višnji gori. — 7. t. m. poročila sta se gospod Ignacij Košak, bivši prvi trgovski pomočnik tvrdeke Fran Kastelic v Kandiji, z gospico Amalijo Recelj iz Kandije. — Dne 22. t. m. stopi v Rudolfovem v zakon gospod dr. Karl Zakrajšek, okrožni zdravnik v Škofji Loki z gospico Milevo Lavrenčič, hčerjo prvega zakona gospe Leopoldine Schegula. Bilo vsestransko najsrečneje!

(Občni zbor) bo imelo katoliško politično društvo za novomeški in metliški sodni okraj v ponedeljek dne 20. januarja.

Občni zbor se bo vršil v domu rokodelskih pomočnikov v Novem mestu. Začetek ob polu enajstih dopoldne. Vspored bo sledeči: 1.) Pozdrav načelnika. 2.) Poročilo o društvu. 3.) Slučajnosti. Z ozirom na to, da se društvo namerava preleviti v „Kmečko zvezo“, je pričakovati prav obilne udeležbe.

(Občni zbor „Narodne čitalnice“ v Novem mestu.) Pretečeno soboto — 11. t. m. — se je vršil ob 8. uri zvečer občni zbor „Narodne čitalnice“ v Novem mestu. Udeležba je bila precejšnja. Zborovanje je vodil g. društveni predsednik Vilko Rohrmann. Iz tajnikovih in blagajnikovih poročil posnamemo sledeče podatke: Društvo je imelo v pretečenem letu poleg rednega občnega zbora še 4 izredne občne zборе, odbor 18 sej in poleg tega razni odseki še 10 sej. Narodna čitalnica je priredila v pretečenem letu več vesellic in predstav ter eno ljudsko veselico, ki so vse prav dobro vspele ter zelo uplivalo na povzdigo družabnega življenja. Premenila so se društvena pravila, uvedla se je dolžnost polaganja in izkazovanja vsakoletnih društvenih računov in bilance; cenilo se je društveno poslopje „Narodni dom“; izvršila so se večja popravila na njem in sklenilo se je, da se poslopje primerno poveča. Po prizadevanju g. prof. Germa se je preuredila čitalnična knjižnica v javno knjižnico, ki šteje ob koncu l. 1907 nad 500 vezanih in ravno toliko nevezanih knjig v vrednosti 3764.17 K. Iz tega vidimo, da je bil čitalnični odbor izredno delaven; iz uspehov vesellic, kjer se je vse občinstvo prav dobro zabavalo in ki so donesli bruto dohodkov 1763.26 K, pa sprevidimo, da je bil ves arrangement v prav spretnih in izkušenih rokah, ki so se žrtvovali za občni blagor. Se večji pomen ima namera, da se hoče razširiti društvena dvorana in društveni prostori. Dasi vladajo v tem si še nasprotujoča mnenja toliko je gotovo, da se vsi strinjajo s tem, da je potrebno sedanjim večjim zahtevam in opravičenim potrebam, te društvene prostore razširiti. Časi, ko so bili ti prostori preveliki, so — upajmo — za vedno minuli. Ne le, da se je število prebivalstva in inteligence pomnožilo, narodna zavest in družabno življenje povzdignilo, Narodna čitalnica je postala pravo središče, kjer naj se shaja, družabi in zabava vse naše izobraženo narodno občinstvo iz mesta in deloma tudi okolice. Iz tega vzroka je postala naloga Narodne čitalnice večja, težavnejša in zahteva tudi žrtev, katerih prva je, da se društveni prostori primerno razširijo. Bilanca koncem minulega leta izkazuje vsoto aktiv 73.053.51 K, med katerimi sta najvažnejši postavki vrednost hiše 50.000 K in vrednost delnic l. Narodnega doma 15.000 K, vsota pasiv pa znaša 29.750 K, tako da je čista vrednost imetja 43.303.51 K. To nam dovolj pojasnuje, da ima Narodna čitalnica precejšno narodno imetje, nabrano iz časov najtežavnejše narodne borbe, katero se je dosedaj vedno korektno upravljalo; da je naša dolžnost, ga nadalje tako vestno in v blagor narodne in družabne izobraženosti upravljati ter na to delovati, da imajo vsi sloji narodne inteligence korist od njega. V tem smislu nekako stavljeni so bili tudi razni nasveti, želje in interpelacije, med katerimi omenjamo sklep, da se nabavi nabiralnik za šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, da se naroči še nekatere časopise i. t. d. V čitalnični odbor za l. 1908 so bili izvoljeni sledeči gg. udje: A. Levec, predsednikom; J. Germ, R. Jeglič, E. Kastelic, Vl. Vojska, M. Majcen, B. Skalicky, V. Umek, odbornikom; namestnikom odbornikom: dr. J. Šlebinger in S. Mejak, preglednikom računov Fr. Možina in A. Lapajne. Bivšemu čitalničnemu odboru in zlasti njega predsedniku pa bodi na tem mestu izražena še posebno topla zahvala za njihov obilen trud in požrtvovalnost, ki so ga imeli vsi v teku celega leta z vestnim in najmarljivejšim opravljanjem svojih odborniških dolžnostij, v blagor Narodne čitalnice in v prosep našega narodnega družabnega življenja. Na videz sicer niso želi zahvale, pač pa smo jim v resnici — v srcih — hvaležni vsi udje Narodne čitalnice, ker so nam priredili toliko in tako lepih vesellic in zabavnih večerov. Dosedaj se ne spominjamo, da bi bili imeli katero leto še bolj delavni č. odbor, kakor je bil ta. Zato smo prepričani, da bodo nje udje tudi v bodočnosti z enako unemo delovali na korist Narodne čitalnice in jo podpirali s svojimi nasveti tako, da bode imel novi odbor v njih najkrepkejšo zaslombo.

(Vabilo na občni zbor) Ljudske knjižnice v Kandiji, kateri bode v nedeljo dne 26. januarja ob 1. uri popoldne v dvorani gosp. Windischerja z sledečim vsopredom: 1.) Poročilo odbora. 2.) Volitev novega odbora. 3.) Slučajnosti. Odbor.

(Veselica v rokodelskem domu.) V natlačeno polni dvorani tukajšnjega rokodelskega doma se je dne 12. t. m. vršila veselica rokodelskih pomočnikov, ki je pripravila obilno duševnega užitka. Vspored je obstajal iz govora preč. g. vikarja, ki

nam je v kratkih in podučljivih potezah pojasnil hude in krvave boje in naposled sijajno zmago krščanstva nad poganstvom in nas tako s svojim globoko premišljenim uvodom vpeljal v igro „Mlini pod zemljo“. Vsebinska in tendenca igre je gotovo vsem čitateljem znana, zato je ne bomo opisovali, pač pa pogledimo nekoliko igravce same. Videlo se je, da so se razun manjših napak, vsi igravci dobro živeli v svoje vloge, ker vsak izmed njih je bil na svojem mestu, ter dobro, da v nekaterih točkah izvrstno izvršil svojo vlogo. Najbolj nam je seveda vgajal priljubljeni nam Nomida (g. Zegler), ki ima, posebno za šaljive prizore že prirojeno zmožnost. Tudi lastnik podzemeljskih mlinov Metran, vojaški tribun Valent in drugi so vrlo pogodili svoje vloge. Le, da resnico govorimo, Prob, ki nas v veseligradah tako zabava, nam je sicer s svojim senatorsko resnim in strogim obnašanjem vgajal, a govoril je prehitro in premalo markantno izražal svoja duševna čuvstva. Tudi suflerja je bilo preveč slišati. Zelo pa moti igravce, kakor tudi resne poslušavce nepotrebni smeh občinstva, ki se je smejalo tudi v najtragičnejših trenutkih. To je bilo slabo spričevalo za njih. Po igri je sledila domača zabava v spodnjih prostorih, katere so se vdeleženci obilno in z veseljem udeležili. Javno toraj moramo izreči zahvalo vrlemu rokodelskemu društvu za tako izvrstno zabavo z željo, da bi nam dalo večkrat se zabavati v njegovih prostorih nam v duševno korist, a njim v prosep.

(Veselica novomeškega Sokola) dne 5. t. m. v prostorih Narodne čitalnice se je precej dobro obnesla. Orkester pod vodstvom g. kapelnika G. Höfnerja, kateri se je že opetovano skazal mojstra v glasbi, je sviral nad vse zadovoljujoče. Burno so se odobraval „mramornati kipi“, pri katerih so Sokoli pokazali, da so izvežbani in izurjeni. Bili so kos stavljeni si nalogi. Enodejanka „Neumestna ljubosumnost“ igrala se je povsem izborna. Po dovršenem vsopredu razvil se je jako živahen ples, katerega se je udeležil velik del zbranega odličnega občinstva do ranega jutra.

(Predpustno veselico s plesom) priredi v soboto dne 1. februarja voj. veteransko društvo za Dolenjsko v Rudolfovem v prostorih gostilne „pri Slonu“. Pri veselici svira godba na lok. Vabila se v kratkem razpošljejo. Ker je lansko leto veselica tega društva radi raznih zaprek in prekratkega predpusta izostala, nadejati se je, da se prijatelji društva v toliko obilnejšem številu udeležijo letošnje prireditve. One p. n. gospode, ki bi se slučajno prezrli pri razpošiljanju vabil, uljudno prosimo, da oprostite ter se blagovolijo javiti za vabila pri društvenem odboru.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu decembru 1907 je 365 strank vložilo 118.975 K 30 h. 238 strank vzdignilo 104.372 K 28 h, torej več vložilo 14.603 K 2 h. 9 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 21.000 K. 310 menic se je eskomptovalo za 77.600 K. Stanje vlog 3.109.351 K 76 h. Denarni promet 448.309 K 5 h. Vseh strank bilo je 1385.

(V župniji Rudolfovo) je bilo leta 1907 rojenih 52, umrlo jih je 21, torej se jih je rodilo 31 več kakor umrlo. Porodenih je bilo 14 parov. Leta 1906 pa se jih je rodilo 42, tedaj 10 manj, kakor preteklo leto, umrlo pa 38, to je 17 več, porok pa je bilo samo 6, tedaj 8 manj kakor leta 1907.

(Umrli) je v Toplicah 8. t. m. g. Ana Sitar, v 73. letu svoje dobe. Pokojna je bila rojena v Semiču iz premožne Fuksove rodbine. Vsled njenega marljivega gospodinjstva, dvignila je hišo posestnika Ivana Sitarja v Toplicah, s katerim je stopila v zakon, do blagostanja. Izmej sinov, katerih je imela sedem samih čilih krepkih fantov, izselili so se trije v Ameriko, kjer so si z marljivostjo in pridnostjo pridobili lepo imetje; trije pa so ostali v Toplicah, bili vsi trije vojaki ter so sedaj v ugodnem položaju ter čislani od svojih soobčanov. Ivan Sitar, najstarejši sin, je sedanji topliški župan. Pogreba svoje matere udeležil se je tudi sin Karol, kateri je prišel iz Amerike svojo bolno mater obiskat. — Sveti blagi rajnici večna luč!

(Umrli) je v Rudolfovem v prvi polovici t. m. ena sama oseba in sicer vdova-osobenka Marija Višnikar v starosti 80 let.

(Influenca) pojavila se je v našem mestu zadnje dni in se razširja tako, da v več hišah leže na tej bolezni malodane po cele družine.

(Sejm v Kostanjevici) bo 17. t. m. S tem opozarjamo na dotično naznanilo v današnjem listu.

(Novi železnični most čez Krko.) Belokranjska železnica se bode — najbrž — s sedanjo dolenjsko progo pri Kandiji z mostom čez Krko zvezala. Naravno bode, da se bode po dovršeni gradbi te nove železnice tako na desnem bregu Krke v Kandiji in na Drski kakor na levem bregu — zidalo. Nastala

bodo nova stanovanja, obrt se bode razvila in s tem se bode promet povečal. Zveza med obema občinama bode pa ista, namreč sedanji most na državni cesti čez Krko v Kandiji. Ako se še nadalje upošteva, da bodo z otvoritvijo nove ženske bolnice v Novem mestu in z zidanjem novega gimnazijskega poslopja v mestnih vrtovih — vsi uradi le na eni strani mesta, tedaj bi bilo v korist obeh občin, če bi se napravila še ena zveza med Kandijo in Novim mestom. Na najcenejši način bi se to zgodilo, če bi se na bodoči večji promet oziralo s tem, da bi se nov most, ki se ima graditi čez Krko za belokranjsko železnico tako široko zidal, da bi se zamogel isti uporabljati za osebni promet prebivalstva. Na ta način pridobili bi obe občini prav veliko in dolžnosti, da bi one morale v doglednem času same tak most postaviti, bi bile za dolgo odvezane. Stavbeni prostori na obeh straneh Krke bi s tem mnogo pridobili, nastalo bi dosti več stavb in obe občini bi se na tem prostoru močno širile. V interesu obeh občin in prebivalstva bi bilo, če bi se tu izražena želja uvaževala in uresničila. Pri gradnji drugih železničnih prog, zlasti na Dunaji, imajo nekatere železnične proge take osebnemu prometu služee mostove. Njih korist in potreba je očitna. Ni pa treba daleč segati po zgledu. Tudi na Kranjskem imamo zgled, ki nam kaže, da bi ne bilo treba dveh mostov, tikoma vstric, da se je mislo nekoliko na bodočo potrebo. To sta mostova kamniške železnice in državne ceste pri Črnučah pri Ljubljani. Iz tega uzroka bi bilo želeti, če bi se merodajni krogi ozirali pri graditvi tega mostu na bodočo potrebo in koristi prebivalstva na obeh straneh Krke.

(Prememba posesti.) Mestno županstvo v Novem mestu je kupilo hišo g. Plaperja v Dolgih ulicah za 1600 K v ta namen, da se ista odstrani.

(Ponesrečil) je dne 30. dec. Franc Vidmar, sin posestnika iz Gabrijel pri Tižšču. Pri skladanju debele smreke mu je ista padla na nogo ter mu jo pretrla nad gležnjem. Oddali so ga 31. dec. bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji.

(Vsakoletni veliki shod) častivcev sv. Antona puščavnika v lepi cerkvi v Menški vasi pri Toplicah bo dne 17. t. m. Ker se vsako leto množi število obiskovalcev tega shoda, nadejati se je, da se jh tudi letos obilo udeleži tega cerkvenega shoda.

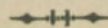
(Posledica neugodnega finančijalnega položaja) v ameriških združenih državah je ustavitel ali dalekosečna omejitev mnogih velikih industrijalnih obratov oziroma podjetij, kakor tudi opustitev mnogih nameravanih večjih del. Vedno in vedno odpuščajo se ogromne množine delavcev in stotisoče evropskih izseljencev zapuščajo to deželo ter se vračajo v domovino, ker tam ne dobé nikakega dela več. Dokler obstoje take razmere oziroma dokler se iste temeljito ne izboljšajo, mora se izseljevanje v ameriške združene države nujno in odločno odsvetovati. Izseljenci kateri se podajo sedaj v označeno deželo, gredo z vso gotovostjo hudi usodi nasproti.

(Slovenske Matice) 155 odborova seja dne 20. dec. 1907. Predsednik javi, da so od zadnje odborove seje zborovali: kraje-pisni, gospodarski in reklamni, tehnični, in književni odsek. — Letos izda društvo devet publikacij, katere so bile do božiča dotiskane, le „Kamniške planine“ so se nekoliko zakasnila, ker ni bilo pravočasno klišejev. — Določijo se nagrade pisateljem in urednikom, nadalje recenzenti došlim rokopisom. — Zemljevid slovenske zemlje se prične tiskati po novem letu. Prihodnje leto izide osem knjig. — V nadaljnji književni program za leto 1909 in 1910 se sprejme. Spominska knjiga o francoski dobi; o 100 letnici Stanka Vraza in Liudevita Gaja. Razpisale se bodo tri nagrade à K 200 — iz Costove in Jurčičeve ustanove, iz zadnje imenovane osobito za leposlovne spise o francoski dobi. Prevodi bodo prinesli morebiti Gunduličevega Osmana, Michijevičevega Pana Tadeuša in Puškinovega Oneginja. Izdajala se bo poučno-znanstvena knjižnica, n. pr. „Čehi na početku 20. veka“; potreba bo gojiti umetnost po publikacijah Matičinih. — Rešijo se točke iz področja gospodarskega odseka. — Tajnik poroča o prošnjah raznih društev in pojedincev za podaritev knjig, o premembah pri poverjeništvih, o došlih knjigah in časopisih, o pristopu novih udov in o vplačani članarini.

(S. Gregorčiča „Poezije“) bodo prejeli člani Družbe sv. Mohorja že prihodnje jesen 1908. Že danes pa moramo opozoriti rojake na to knjigo, ki bo tako lepa, kakor ni bila še nobena knjiga slovenskih pesmi. Obsegala bode 12 pol večje oblike (n. pr. kakor knjiga „Pamet in vera“) in bo imela 40 lepih izvirnih slik, večinoma na celi strani. Zasnoval in izdelal jih je domači umetnik, akad. slikar Anton Koželj, pesmi pa je izbral naš dični pesnik Anton Medved; njegovo ime nam je porok,

da je nabral na pisani livadi poezij goriškega slavca res naj-krasnejše in najbolj duhteče cvetke, tembolj, ker je smel izbirati čisto po svojem okusu. Knjigo bode krasila tudi podoba rajnega pesnika s posnetkom njegovega lastnoročnega podpisa in s posnetkom rokopisa krasne pesmi: „Mojo srčno kri škropite!“ — To lepo knjigo prejmejo Mohorjani z ostalimi družbenimi knjigami vred; kdor jo želi vezano, naj doda letnini za preprostejšo vezavo z rdečo obrezo še K 1.—, za elegantnejšo vezavo z zlato obrezo pa še K 2.—. Kar bode še ostalo izvodov te knjige v zalogi, se bodo prodajali po sledečih cenah: Navadna izdaja: Za ude: broš. K 3.—, v prt vez. z rdečo obrezo K 4.—; za neude in po knjigarnah: broš. K 4.—, v prt vez. z rdečo obrezo K 5.20. Elegantna izdaja: za ude: broš. K 4.—, lepo vez. z zlato obrezo K 6.—; za neude in po knjigarnah: broš. K 5.40, lepo vez. z zlato obrezo K 7.80. — Nadejamo se, da od prihodnje jeseni naprej ne bo slovenskega salona, niti police v slovenskem kmetiskem domu — brez „Poezij S. Gregorčiča“, ki se mora umiliti vsakemu slovenskemu srcu. — Opozarjamo pa tudi na to, da zakasnelcem s to knjigo z drugimi vred za 2 kroni v jeseni 1908 ne bomo mogli postreči. Zato naj se vsak pravočasno oglasi za uda, kdor hoče biti deležen te knjige za navadno udnino 2 kron.

(Pouk zaročencem in zakonskim.) Sestavil župnik Janez Zabukovec. Ta 114 strani otsegajoča jako podučljiva knjiga izšla je v zalogi „Katoliške bukvarne v Ljubljani“ ter se dobi tudi v bukvarnah J. Krajec nasl. in g. U. Horvata v Rudolfovem. Cena jej je 1.40 K. Knjigo toplo priporočamo zaročencem in zakonskim, kateri najdejo v njej veliko lepih in koristnih nauk.

Gospodarske stvari.

— (Naročila na modro galico.) Kmetijska podružnica v Novem mestu sprejema naročila na modro galico še do 31. jan. t. l. Opozarjamo na to zlasti tiste vinogradnike, ki se niso dosedaj priglasili pri svojem županstvu in niso tam naročili modre galice. Naročila sprejema v Novem mestu g. Banič, opravnik podružnične trtnice.

— (Umetna gnojila za poskušnje) še niso došla, zato se tudi priglasiženim gospodarjem niso mogla razdeliti. Dobe jih pa v kratkem.

— (Naročila na travna semena.) Z ozirom na to, da se je dosedaj premalo skrbelo za dobavo različnih travnih semen, potrebnih za posetev novih travnikov, hoče kmetijska podružnica novomeška tudi na to stran pričeti s svojim delom in bode preskrbovala z naprej tudi različna travna in deteljna semena. Kdor želi tedaj napraviti nov travnik ali pa sejati na njivo mešanico detelj in trav, naj se obrne na kmetijsko podružnico v Novem mestu, da se sestavi pripravna zmes detelj in trav, povedati je, kakšna je zemlja in v kaki legi se nahaja. Naznaniti je pa tudi, kako veliko je zemljišče, ki se hoče predelati v travnik ali obsejati z mešanico detelj in trav.

— (Ugodnejša prodaja jajc) se skuša doseči z združno prodajo jajc tudi na Kranjskem. Zato se je nedavno ustanovila v Ljubljani perutninarška zadruga, ki hoče ob enem vplivati tudi na izboljšanje perutninarstva v obče. Ker je perutninarstvo za našo Dolenjsko velikega pomena, je želeti, da se novoustanovljeni zadrugi posreči res doseči zaželjeni svoj namen. Brez dvoma bi se dalo naše perutninarstvo še izboljšati, če pogledamo, kako se je z združnim delom povzdignilo po drugih deželah.

— (Pridelujmo več krme!) To je klic, ki naj se razlega po vseh naših krajih. Zadostna ali bolj rečeno obilna krma, je glavna in najbolj trdna podlaga našemu kmetijstvu, kajti vse je odvisno od tega, koliko krme se pridela. Po njej se ravna naša živinoreja in njeni dohodki, po njej se ravna množina gnoja in s tem vred tudi množina naših pridelkov. Zato pa treba, da obračamo na pridelovanje krme povsod največjo skrb, bodisi da travnike in deteljišča dobro gnojimo ali pa da sejemo več krme kakor dosedaj, da napravljamo v ugodnih legah nove travnike in da travnike sploh izboljšujemo.

— (Čiščenje sadnega drevja.) Letošnja zima je prav ugodna za različna dela. Tudi pri sadnem drevju nas čaka mnogo dela, ki se da ob letošnjih ugodnih zimskih dneh opraviti. V mislih imam čiščenje drevja od suhih in pregostih vej. Pri nas se pusti vse in naj rastejo veje še tako na gosto. To pa ni prav. Cvetje kakor tudi sadje potrebuje za ugoden razvoj zraka, svetlobe in toplote. Vsega tega pa manjka cvetju in sadju, ki se razvija v

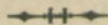

gošči. Zato pa treba pregoste veje odstraniti, kakor tudi pregosto stoječe drevje izredčiti. Drevo naj ima dosti prostora in naj se s svojim vrhom lahko razvija na vse strani. Potem bo hvaležno rodilo. Ravnajmo se po tem in lotimo se tudi pri nas čiščenja sadnih goščav.

— (Proti škodljivim krtici) se priporočajo razna sredstva. Ker je ta škodljivka silno nevarna, zlasti ako se pomnoži, jo je treba povsod preganjati. Posebno po sadnih vrtovih in po drevesnicah jo je zatirati. Še najboljše sredstvo proti krtici so železne pasti, ki se nastavljajo v luknje. Take železne pasti se dobe po nizki ceni v vsaki boljši železni trgovini.

— (Naročila na trte in sadno drevje.) Sedaj je čas, da naročujemo trte in sadno drevje. Kdor nima letos kaj saditi, naj preudari, koliko potrebuje trt in koliko sadnega drevja in naj to pravočasno naroči. Opozorjamo na to naše vinogradnike, ker se rado zgodi, da iščejo mnogi gospodarji potrebne trte šele takrat, ko jih je treba saditi in ko je že prepozno.

— (Plesniya vinska posoda.) Če nam posoda po naših zidnicah plesni, ni prav nič čudnega, ako dobi tudi vino „dušec“. Zato pa bodi naša skrb, da vinsko posodo dobro shranjujemo in jo varujemo pred plesnijo. Plesenj se najprej kaže v prostorih, ki so vlažni. Zato pa treba take shrambe zračiti. Dobro jih je sem in tja zažveplati, ker je znano, da žveplo uničuje plesen. Posodo samo pa je skrbno očediti in obrisati, če se je plesen prijala.

Razne stvari.

*(Utopljenca izsekali iz ledu.) 12. t. m. popoldne je našel Peter Šteblaj iz Karolinske zemlje na Rakovniškem bazarju pod ledom po konci stoječe moško truplo. Razsekati so morali led, da so mogli truplo potegniti iz bazarja. Na lice mesta došla policijska komisija je odredila, da se je truplo prepeljalo v mrtvašnico k sv. Krištofu. Dognalo se je, da je najden utopljenec 53letni Andrej Dežman iz Spodnje Hruške št. 13, katerega so pogrešali od pretečenega petka. Utopljenec je prišel v petek v Plankarjevo gostilno na Dolenjski cesti in od tam odšel sam okolu pol 9. zvečer. Dežman ni imel znaka kakega zločina in je najbrže zabredel na led, kateri se mu je vdrl. Družina boče pustila prepeljati svojega očeta domov.

*(Kaj priporočljivo domače sredstvo proti oslovskemu kašlju otrok.) V zimskem času poloti se otrok kaj rad takozvani oslovski kašelj. Proti tej kaj mučni bolezni je kaj dobro domače sredstvo sledeče: Nepuhli zimski črni redkvi, odreže se korenino tako, da na koreninini rezni ploskvi redkev lahko stoji. Odreže se jej pa tudi cimo tako, da ustvarja cima z nekim mesom redkve neko pokrovce. V redkev samo, zdolbi se pa pod pokrovcem luknjo toliko veliko, to je obsežno, da gresti v njo do dve žlici vode. Ko je luknja tako zdolbena, vzame se takozvanega kandis sladkorja (cuckerkandel), katerega je treba v možnarju toliko prav fino stolči, da se zamore z njim votlino v redkvi napolniti. Pokrovce položi se na to na razdrobljeni ter v votlino nasuti kandisladkor, ter se pusti redkev čez noč zraven postelje v miru. Zjutraj, ko se kašljajoči otrok zbudi, ponudi se mu redkev, da čez noč v njej raztopljeni sladkor izpije, na to pa še dve uri v postelji ostane. Ako se to delo tri do štiri dni zaporedoma ponovi, preide najhujši, tudi s bljuvanjem spojeni oslovski kašelj, skoraj vedno gotovo. Razume se pač samo o sebi, da se mora vsak dan drugo redkev vzeti.

*(Velike demonstracije) za splošno in enako volilno pravico v Berlinu so bile dne 10. t. m. pred deželnim zborom povodom reforme za volitve v pruski deželni zbor. Pred deželnim zborom je stala velika množica. Socialni demokratje so že pred pol 11. uro zasedli rampo deželnega zbora in bližnje ulice. Ko se je pripeljal kancelar Bülow, bil je sprejet z demonstrativnimi klici na splošno volilno pravico, žvižganjem in kričanjem. Ko je stopil Bülow z voza, je stopil predenj nek star mož in mu grozil s stisnjenimi pestmi. Kancelar je šel v poslopje deželnega zbora, ne da bi poklical pomoč številno zbrane policije. Situacija je postajala vedno kritičnejša. Množica je prepevala revolucionarne pesmi in je od vseh strani korakajoče vojake sprejela s „Hoch“-klici. Straža je s pomočjo vojaštva razgnala demonstrante. Več oseb je bilo aretovanih. 9. t. m. je bilo v Berlinu 35 zborovanj za splošno volilno pravico. Zborovalci so protestirali proti sedaj nameravani krivični reformi. Po shodih so zborovalci poizkušali priti po ovinkih v središče mesta, a so bili od policije razpodejeni. Neki več sto mož broječi četi se je

posrečilo priti v bližino kraljeve palače, a tudi to četo je policija razpršila.

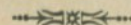
*(Umrli) je preč. gosp. Ivan Sakser župnik v Št. Jakobu ob Savi, brat gosp. Fran Sakserja v Now Yorku. R. I. P.

*(Kje so izseljenci?) Preteklih dni se je doigral na Reki historičen dogodek. Izseljeniški parobrod „Slavonija“ Cunar-Linie je odplovel v Ameriko popolnoma prazen — brez kakega izseljenca. Parnik, ki je svoječasnno po nekoliko stotin izseljencev spravil v Ameriko, je odšel to pot brez potnikov, ker se ni niti eden izseljencev prijavil za pot v Ameriko.

*(Mala loterija.) V finančnem ministrstvu razpravljajo načrt, bi li ne kazalo odpraviti malo loterijo in uvesti razredno loterijo (Klassenlotterie) kakoršna obstoja vže po več drugih državah.

*(Zverinska mati.) Na Dunaju je 'policija vzela' ženi kočijaža Goldmanna osemletno hčerko, katero je ista na nečloveški način trpinčila. Deklica, ki je hroma, pripoveduje, da jo je njena mati ob vsaki priliki neusmiljeno pretepala in ji ni dala jesti. Zamašila ji je s cunjjo usta in ji ukazala, naj napravi križ, ker jo bode ubila. Večkrat jo je tudi tepla s sekuro.

*(Raznotero.) V avstrijski armadi primanjkuje zdravnikov. — Edina hčerka vodje francoskih socialistov Jaures-a, jako nadarjena, izobražena in lepa za omožitev godna dama, je stopila v samostan. — Papežu Piju X. podaril je cesar Franc Jožef ob svojem ozdravljenju 1.000.000 lir. — Na Italijanskem je začel zopet delovati vezuv. Lava teče iz več novih žrel, katera so se odprla. — Na Angleškem, Francoskem in Ruskem vlada hudo mrz. — Finska vlada je izdala hudo protialkoholno postavbo, po kateri je brezpogojno prepovedano prodajati žganje, pivo in vino. — 70 let star dninar Anton Gerbajs, pristojen v občino Dobrunte je padel v pijanosti v neki jark in vsled poškodb umrl. — Na Karolinski zemlji v Ljubljani se je obesil črevljar Josip Perše. — V Sneberjih pri Ljubljani je zaklal radi domačega prepira Janez Mihelč svojo mater. — V Trstu je 10. t. m. izbruhnil precejšen požar v ulici Carducci št. 14 v skladišču za steklo ter povzročil veliko škodo, ki je večidel nepokrita. — Blizo Osnabrucka je krčmar Mayer radi družinskih razmer ubil s sekuro svojega 88 let starega očeta — nato se je pa obesil. — Švedska tovarna municije je 6. t. m. zjutraj eksplodirala. Sušilno poslopje je zletelo v zrak, več drugih poslopij je poškodovanih, mrtvi pa ste dve delavki. — Na velikem skodu najemnikov stanovanj v Novem Yorku se je vnel boj s policijo, pri katerem je bilo ranjenih okolu 200 oseb. — V Hobartu (Tasmanija) je umrl najstarejši katoliški škof na svetu nadškof Danijel Murphi v 90. letu svoje starosti. — Princ Egon Hohenlohe, sorodnik tržaškega namestnika je imenovan župnikom v Hermansstadtu.

Smešnice.

(Lahka pomoč.) Gospod: „Tega stanovanja ne morem v najem vzeti, kajti tu vleče, da človeku lase vihrajo!“ — Gospodar: „Temu lahko odpomorete, ako si pustite lase postrici!“

(Po klobukih.) Modistinja: „Dober dan, česa želite?“ Gospod: „Rad bi si ogledal tičjo razstavo.“ — Modistinja: „Tičjo razstavo? Ta je pač na drugi strani ulice. Tu je pa prodajalna klobukov za gospe!“ — Gospod: „A tako...? Zdi se mi pa, da se tudi tu nisem preveč zmotil!“

(Splačal ga je.) Ošaben in prevzetan hribolazec vpraša prezirljivo kmetiča, kateri žene pred seboj dva osla in si žvižga pesmico: „Kam pa greste vi trije?“ — „Mimo četrtega“, se odreže kmetič.

(O je!) „Zapomni si“, pravi mojster mej prepirom svojemu pomočniku, „ako misliš, da imaš osla pred seboj, si ravno na pravega naletel.“

(Pogoj.) Žena: „Ti nočeš uvideti, kaj vse sem ti jaz, namesto da me zmerjaš, moral bi me do nebes povzdigovati!“ — Mož: „Gotovo bi se to tudi zgodilo, ako bi za gotovo vedel, da ne prideš več doli!“

(Kaznovana dobrota.) Zagovornik tožencu: „Vas nisem li zagovarjal, kakor svojega lastnega sina?“ — Toženec: „Je isti ravno tak lump kot jaz?“

(Zadnja cena.) Kupec: „Toraj koliko stane obleka?“ — Žid: „Prepričati vas hočem, da vam postrežem dobro. Jaz nisem eden tistih, ki zahtevajo 60, 50 ali 40 kron, rečem vam, obleka stane 30 kron, in to je zadnja cena!“ — Kupec: „Jaz tudi ne rečem, da dam 10, 15 ali 20 kron, ampak jaz rečem, da dam 8 kron in ne vinarja več!“ — Žid: „Dajte denar, kupčija je sklenjena!“

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Gospodična Mechora za 5 K kruha; g. Picek, trgovec 10 K; vlč. g. župnik M. Nemanič 10 K; neimenovan duhoven 2 K; vlč. g. kaplan Št. Terškan 5 K; vlč. g. župnik M. Barbo 10 K; veleč. g. Fr. Zorko, kaplan 10 K; veleč. g. Fr. Mekinec, župnik 10 K; vlb. g. Fr. Brežnik, gimnazijski ravnatelj 20 K; gospodična Nežika Rome 10 K; vlč. g. M. Erzar, dekan 20 K; g. Globelnik iz Bišljina 1 K; neimenovana iz Mirne peči 3 K; vlč. g. župnik J. Šalehar za jan. 10 K; dobrotniki iz mesta in Kandije 82 K 20 h; g. dr. Jos. Strašek 6 K; slavna prva posojilnica v Metliki za l. 1908 20 K. — Bodi Bog plačnik!

Dr. J. Marinko.

Naznanilo mestnega magistrata.

Nadalje so se še naslednje gospe, gospodičine in gospodje za leto 1908 odvezali za novoletna in godovna voščila v korist mestnim revežem:

Oblak Kati 1 K, Kalčič Avgusta 1 K, Vojska Berta 1 K, Seidl Marija 1 K, Mehora Beti 1 K, pl. Sladovič Simon s soprogo 5 K, Bruner Maks 1 K, Božič Franc 1 K, Agnitsch Andrej 1 K, Bergmann Josip 1 K, dr. Defranceschi Peter 1 K, dr. Poznik Albin 2 K, dr. Slanc Karol 2 K, dr. Schegula Jakob 2 K, dr. Strašek Josip 1 K, dr. Žitek Vladimir 1 K, Rozman Karol 1 K, Mogolič Josip sen. 1 K, Mramor Miha 2 K, Hočevan Anton 1 K, Možina Franc 1 K, Ogrin Anton 1 K, Ogrinec Štefan 1 K, Mikolič Jakob 1 K, pl. Pöll Anton 2 K, Seidl Franc 1 K, Stefanovič Dimitrija 1 K, J. Krajec nasl. 1 K, Picek Jurij 1 K, Paučič Jakob 1 K, Windischer Alojzij 1 K, Umek Vinko 1 K, Žgur Avgust 1 K.

Loterijske številke.

TRST.	4. januarja	44	38	11	74	70
GRADEC.	11. januarja	54	2	35	37	16

Razglas.

Pobiranje pasjega davka za leto 1908

pričelo se bode z 2. dnem januarja 1908.

Ta davek plačati je v mestu Rudolfovo od vsakega psa. Lastniki psov naj si preskrbé za l. 1908 veljavnih pasjih mark, najkasneje do 20. februarja 1908 pri mestni blagajni in proti plačilu

6 kron.

V smislu zakona z dne 13. dec. 1868 dež. zak. št. 4. se opzarjajo lastniki psov, naj pravočasno plačajo takso, ker bode polovil konjač od 20. februarja 1908 nadalje vse one pse, kateri se dobe na ulicah brez veljavnih mark.

Mestno županstvo Rudolfovo, 27. dec. 1907.

S. pl. Sladovič, župan.

POSESTVO

(14-3-1)

tik Save, ob glavni cesti, s tremi orali njiv in travnikov, sedmimi orali bukovega in hrastovega gozda, hiše, obstoječe iz šestih sob, dveh kuhinj in dveh kleti. Hiša je za gostilno in prodajalno pripravna in je bilo v njej oboje svoj čas.

Natančneje se izve pri g. Fr. Pajk, pošta Radna ob Savi.

Na prodaj je

(19-3-1)

celo zemljišče z gospodarskimi poslopji v dobrem stanu v Brunivasi št. 2. pri Mokronogu. Pojasnila daje župnik na Raki.

Nova zidana hiša

je na prodaj na Drski, 10 minut oddaljena od Novega mesta

z vsem gospodarskim poslopjem, s tremi sobami in s tremi njivami, z gozdom in vrtom in z vodo pod streho. Cena po dogovoru. Več se izve pri JERNEJ SITAR, na Drski št. 33.

(282-0-3)

Sejm v Kostanjevici

bo na sv. Antona dan, to je:

17. t. m.

kakor običajno.

Pomotoma se ga je v pratiki izpustilo.

Mestni zastop v Kostanjevici,

dne 7. januarja 1908.

(17)

Načelnik: Otmar Sever.

Dobro ohranjen glasovir
je na prodaj. Več pove gozdar Zhuber v Soteski,
pošta Straža.

(16-2-1)

Meblovana, mesečna,
soba je za oddati.

Zofa in 4 foteli, prav v dobrem stanu so tudi na prodaj pri Ogrinu, Novomesto, glavni trg.

(18-2-1)

Ženske lase

zmešane in rezane kupujem po najvišji ceni.

Izdelujem vsa vlasuljarska dela. V zalogi imam fina toaletna mila, prave francoske parfume itd. BAYRUM takočina proti izpa-

danju las in prhut, odlikovana z 10 zlatimi kolajnami. HAARPETROL za rast pomladka, NUSIOL iz orehovega izvlečka za lase in brade čudovit uspeh, prekaša vsa dosedanja barvila. Poleg tega priporočam moj znani BRIVSKI SALON na novo urejen z najnovejšimi higijeničnimi komforti, s hitro, čisto in dobro postrežbo, želeč mnogobrojnega obiska.

Spoštovanjem se priporočam Ivan Svetec,
(5-24-5) brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

Stanovanje

obstoječe iz treh sob z razgledom na glavni trg, predsobe, kuhinje in pritliklin, se da takoj v najem v poprej Gustinovi hiši na glavnem trgu v Rudolfovem. — Več se izve pri lastnikih

(15-0-1)

Kopač-Paučič v Rudolfovem.

P. n.

(20-2-1)

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem

prevzel 10. januarja 1908 staroznano

Brunnerjevo gostilno

v kateri bom točil pristna, dobra dolenska in metliška vina in pivo bratov Reininghaus v Gradcu, ter postregel cenjenim gostom s toplimi in mrzlimi jedili.

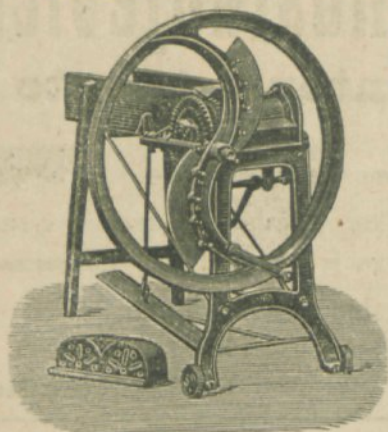
Potrudil se bom svoje goste vsestransko zadovoljiti.

V mnogobrojen obisk se najvljudneje priporočam.

Spoštovanjem

Ignacij Košak.

(2-10-2)

Tovarna strojev in železolivarna K. & R. Ježek v Blanskem (Moravska)

se priporoča za dobavo vseh kmetijskih strojev, kakor:

plugov, bran, sejalnih strojev, strojev za žetev in košnjo, vitlev, mlatilnic, žitnih čistilnic in od-biralnikov (trijerjev), slamoreznic, reporeznic, koruznih robkarjev, drobilnih mlinov, parilnih kotlov, grozdnih in sadnih mlinov in stiskalnic itd. Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, ben-cinovih motorjev in lokomobil, vrtnih strojev in strojev za kroženje obročev. Popolne opreme opekarn, šamotnih in tovarn za mavec. Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji

Premovana na vseh razstavah z najvišjimi priznanji.

Ceniki (o kmetijskih strojih slovenski) zastonj in poštnine prosto. Dopisuje slovensko.

Zastopstvo za Kranjsko in zaloga strojev v Ljubljani: **J. Komatič**, Dunajska cesta števil. 31.

Blagovolite

podpirati z na-
ročbo domačo
obrt!

Podpisani se slavnemu občinstvu, prečast. duhovščini in slav. šolskim vodstvom najljubše priporoča za prijazna naročila za stavbene in po-hištvene mizarske izdelke, šolske klopi in table najpopolnejše in nedosegljive lastnega izuma. Za najfinejšo izvršitev zamorem jamčiti, ker imam na raz-poiago najmodernejšo vrejeno delavnico, opremljeno z raznovrstnimi stroji. Za sušenje lesa imam umetno „sušilnico“ z toploto do 70° Reamurjevih, v kateri se les do skrajnosti posuši. Vsa dela so solidno in po skrajno nizkih cenah izvršena. (277-04)

Z odličnim spoštovanjem

Novo mesto-poleg Ženske bolnice.

Matko Malovič, mizar.

Dva krojaška pomočnika

se takoj sprejmeta pri **FRANC STRUMBELJ**, v Valti vasi,
Straža pri Novem mestu. (10-2-2)

Singerjevi šivalni stroji

ne samo za vse mogoče industrijske potrebe, ampak tudi za vsa domača dela te vrste dobijo se samo pri nas

Pazi naj se, da se kupuje stroje v naših proda-jalnah,

katere se vse lahko spozna po zraven sto-ječem znaku.

Singer Ko. akcijsko društvo za šivalne stroje
v Rudolfovem, Glavni trg.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Vsi šivalni stroji, ki jih ponujajo pod imenom „Singer“, so ponarejeni po našem starejšem sistemu, ki ga sedanji novejši sistemi rodbinskih strojev daleč presegajo po konstrukciji, delazmožnosti in trpežnosti.

Trden, še jako dobro ohranjen voz,

ki nese 150 starih centov, proda prav po ceni Anton Kramaršič, posestnik, Jurka vas pri Rudolfovem. (8-3-2)

Steckenpferd-lilijsko-mlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Tečín n. L.

je in ostane glasom vsak dan došlih priznalic najuspešnejše vseh medicinalnih mil proti pégam kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in rožnate polti. — Dobiva se po 80 v komad v vseh lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgo-vinah mila in brivnicah. (1-8-2)

Vabilo za nakup istr. vina.

Fino pristno garantirano vino, več tisoč hektolitrov, belo, rudeče, in črno od 36 v naprej postavljeno na tukajšnji drž. kolodvor proti gotovemu plačilu, je za prodati in se ekspedira iz vzorne kleti kršč. vinarske zadruge v Vodnjanu. Cene za vagone po dogovoru. Tro-pinovec in droženka (istr. konjak) 1^a od 70 do 80 novč. liter.

Za kršč. vinar. zadruge: (6-12-3)

Ivan Pujman, poslovođa, Dignano, Istra.

Želodčne kapljice

preje znane pod imenom
Kapljice sv. Marka,

sredstvo proti slabosti želodca, osobito proti koliki in uje-danju v želodcu in trebuhu ter proti zaprtim vetrovom. Podpira prebavo težkih, mastnih in preobilo užitih jedi.

1 duc. 4 K, 5 duc. 17 K, 10 duc. 32 K poštnine prosto postavljeno na vsako pošto.

Prosim, izvolite mi poslati še 12 steklenic „Želodčnih kapljic“, ktere nujno potrebujem, ker na moji osebi čudodelno delujejo. Božo Pazič, Kastel-stari. — Prosim en ducat kapljic, ker sem se pri dveh mi poslanih ducatih prepričal, da izvrstno delujejo in jih hočem tudi svojim prijateljem priporočiti. Niko Stražičič, Babino polje. — Enakih dopisov, katerih vseh tu navesti ne morem, imam veliko in so vsakemu na upo-gled. Te kapljice izdeluje samo gradska lekarna v Zagrebu, radi tega treba je pri naročilih sledeč natančen naslov napisati: (3-5-2)

Gradska lekarna Zagreb, poleg trga sv. Marka 48.